

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

ПЕДАГОГИК - ПСИХОЛОГИК ДИАГНОСТИКА ФАНИНИНГ О'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000-Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000-Ta'lim

Talim yo'nalishi: 60112700 – Maxsus pedagogika (Logopediya)

5.	Рубинштейн, С.Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт их применения: практ. рук-во /С.Ч. Рубинштейн –СП.: ЛЕНАТО, 1998. –136 с.
6.	Стребелева, Е.А. Психолого-педагогическая диагностика нарушений развития детей раннего и дошкольного возраста: пособие для учителей-дефектолога /Е.А. Стребелева, Г.А. Мишина. – М.: ВЛАДОС, 2008. –143 с.
7.	Фотекова, Т.А. Диагностика речевых нарушений школьников с использованием нейропсихологических методов: пособие для логопедов и психологов /Т.А. Фотекова, Т.В. Ахуткина. – М.: АРКТИ, 2002. – 136
8.	Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelaqimlarni targ'ib va o'ljimob xalqimiz bilan big'a qutamliz. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 488 b.
9.	Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini big'alikda varo etamiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2016. - 56 b.
10.	Mirziyoyev SH.M. Oqim ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash, yurt taraqqiyo'ni va xalq farovonligining garovi. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 48 b.
11.	Mirziyoyev SH.M. Targ'idiy taxlii, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 104 b.
12.	2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirish-ning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-49/47 sonli Farmoni.
	Internet saytlari: 1. www.ziyounet.uz 2. www.edu.uz 3. www.google.uz 4. www.dov.uz
7.	fanining o'quv dasturi Jizzax davlat pedagogika universiteti Kengashining 2022 yil " " dagi _____-sonli Kengash qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sulalar: G' S. Arifxojayev – JDPU "Maxsus pedagogika" tibbiyot fanlari nomzodi Q. Nazarqosimov - JDPU "Maxsus pedagogika" kafedrasida o'qituvchisi O. S. Islomova - JDPU "Maxsus pedagogika" kafedrasida o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: M. Yu. Ayupova - «Logopediya» kafedrasida professori, pedagogika fanlari nomzodi Sh. D. Shokirova «Logopediya» kafedrasida (PhD), dots

Jizzax 2022

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
351PPDM08	2022-2023	3-4	8	
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari		
Majburiy	O'zbek/rus	4-4		
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
1. Pedagogik-psixologik diagnostika	Ma'ruza-60 Amaliy-60 Jami-120	120	240	
2. I. Fanning mazmuni	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni bolalar rivojlanishidagi nuqsonlarni, buzilishlarini pedagogik - psixologik tomondan o'rganishning metodologiyasi va amaliyoti bilan tanishtirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi - talabalarni bolalar rivojlanishidagi nuqsonlarni, buzilishlarning psixodiagnostikasi masalalari bo'yicha nazariy tayyorgarlik bilan ta'minlash; talabalarda bolalar rivojlanishidagi buzilishlarni o'z vaqtida aniqlashning amaliy malakalarini shakllantirish; talabalarda bolalarda mavjud bo'lgan nuqsonlarni e'tiborga olgan holda ularni psixologik va pedagogik o'rganish, tekshirish malakalarini shakllantirish; maxsus ta'lim muassasalarini (maktabgacha va maktab) komplektlash masalalari bo'yicha me'yoriy va amaliy materiallarni o'rganishni ta'minlash.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>3-semestr</p> <p>1-Mavzu. Pedagogik - psixologik - diagnostika fanining maqsadi va vazifalari (2 soat)</p> <p>Pedagogik-psixologik diagnostika fanining ob'ekti va predmeti. Pedagogik-psixologik diagnostika fanining boshqa fanlar bilan bog'liqligi. Psixologiyavistikaning ko'p tarmoqliligi bolalar rivojlanishidagi nuqsonlarni, buzilishlarini psixologik-pedagogik tomondan o'rganishning metodologiyasi</p> <p>2-Mavzu. Nutq oliy psixik funktsiya sifatida va uni baxolash. (2 soat)</p> <p>Nutq ontogenezi sxemasi. Nutq funktsiyalari.</p> <p>3-Mavzu. Egotsentrik nutq nazariyalari. (2 soat)</p> <p>Nutqning asosiy funktsiyalari. Nutq va tafakkur munosabatlari. "Interiorizatsiya" tushunchasi.</p> <p>4-Mavzu. Nutq nuqsoniga ega bolalarni dizontogenetik rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)</p> <p>Dizontogenez xaqida tushuncha. Nutq nuqsoniga ega bolalarni dizontogenetik rivojlanishi yo'llari.</p> <p>5-Mavzu. Psixik dizontogenez rivojlantirish omillari. (2 soat)</p> <p>Psixik dizontogenez omillari. Psixik dizontogenezning klinik turilari.</p> <p>6-Mavzu. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik o'rganish. (2 soat)</p>			

Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik xususiyatlari. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik rivojlanishini o'rganish.

7-Mavzu. Psixologik tashxislash: tamoyillari, vazifalari, pedagogik-psixologik tadqiqot vositalariga metodologik talablar. (2 soat)
Psixologik tashxislash tushunchasi. Psixologik tashxislash bosqichlari. Tashxis turlari. Tashxislash bosqichlari.

8- Mavzu. Psixodiagnostik o'rganish etkasi. (2 soat)
Tashxislash jarayoniga qo'yiladigan umumiy va juziy talablar. Psixodiagnostik o'rganish etkasi

9-Mavzu. Rivojlanishda kamchiligi bo'lgan bolalarni o'rganishning asosiy psixodiagnostik modellari. (2 soat)
"Psixik tashxislash modellari" tushunchasi. Tibbiy model tuzilishi. Pedagogik model tuzilishi. Maxsus model tuzilishi. Psixologik model tuzilishi.

10-Mavzu. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarni psixologik-pedagogik tashxislash metod va usullari. (2 soat)
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalardagi nutq nuqsonlarini aniqlash metodlarining turlari. Tashxislashning klinik metodlari. Pedagogik tashxislash metodlari.

11-Mavzu. Nutqiy rivojlanish buzilishlarini neyropsixologik tashxislash metodi. (2 soat)
Neyropsixologik tekshirish tushunchasi. Neyropsixologik tekshirish elementlari. Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarni neyropsixologik tekshirish xususiyatlari.

12-Mavzu. Tibbiy-pedagogik va psixologik-pedagogik tasnifiy yondoshuv. (2 soat)
Tasniflar haqida tushuncha. Nutq konsepsiyalari va ularning taxlili.

13-mavzu. Nutqiy rivojlanishning xilma-xil tipologik buzilish variantlarini differentsial tashxislash maqsadi, vazifalari va asosiy mezonlari. (2 soat)
Defferentsial tashxislar dolzarbligi va muammolari. differentsial tashxislash maqsadi, vazifalari va asosiy mezonlari.

14-Mavzu. Nutqiy rivojlanishdagi birlamchi va ikkilamchi nuqsonlarni farqlash. Birlamchi nuqsonlarni belgilash. (2 soat)
Nuqson tuzilishi: birlamchi va ikkilamchi nuqson. Turli nutq kamchiliklarida nuqson tuzilishini belgilash.

15-Mavzu. Nutq nuqsonlarini tuzilish xususiyatiga ko'ra o'zaro farqlash. (2 soat)
Nutq nuqsonlarini tuzilish xususiyatlari. Nutq nuqsonlarini tuzilishining mexanizmi.

4-semestr

16-Mavzu. Hissiy buzilishlardagi nutq nuqsonlarini o'hashish xolatlaridan farqlash. (2 soat)
Xissiy buzilishlar va xulq-atvor buzilishlarining turlari. Elektiv nutizm, taxlatiya va duduglanishni o'zaro farqlash. Duduglanishni bilingvizimga ega shaxslardagi tuzilishlardan farqlash.

17-Mavzu. Intellektual kamchiliklardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni o'hashish xolatlaridan farqlash. (2 soat)
Aqli zaiflikni o'xshash xolatlardan farqlash. Aqli zaif bolalar nutqini o'ziga xos xususiyatlari.

18-Mavzu. Aqli zaif bolalarni tashxislash xususiyatlari. (2 soat)
Aqli zaif bolalar turlari. Aqli zaif bolalarni tashxislash usullari va xususiyatlari.

19-Mavzu. Ruhiiy rivojlanishdagi sustlashuv xolatlarini aqli zaiflikdan farqlashdagi nisbiy mezonlari. (2 soat)
Ruhiiy rivojlanish sustlashgan bolalar turlari. Ruhiiy rivojlanish sustlashgan bolalarni aqli zaiflikdan farqlashdagi nisbiy mezonlarni o'rganish.

20-Mavzu. Motor alaliya va aqli zaiflikni o'zaro farqlash. (2 soat)
Motor alaliya kelib chiqish sabablari. Aqli zaif bolalar xarakteristikasi. VEEN diagrammasi asosida motor alaliya va aqli zaiflikni o'zaro farqlashni

21-Mavzu. Autistik spektr buzilishlaridagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni o'hashish xolatlaridan farqlash. (2 soat)
Autistik spektr buzilishlari tushunchasi. Autistik spektr buzilishlari tavsifi.

22-Mavzu. Erta bolalar autizmi. (2 soat)
Autistik spektr buzilishlarida nutqning rivojlanish xususiyatlari. Autizmli bolalar bilan korreksion ishlash usullari.

23-Mavzu. Sensor kamchiliklardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni boshqa nutq nuqsonlaridan farqlash. (2 soat)
Eshitishdagi kamchiliklarda nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni nutqning to'liq rivojlanmaganligidan, motor va sensor alaliyadan farqlash. Zaif eshituvchilikdagi talaffuz kamchiliklarini dislalayadan farqlash.

24-Mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik-pedagogik o'rganish. (2 soat)
Maktabgacha yoshdagi bolalar bilish jarayonlari va nutqini rivojlanish bosqichlari. Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik-pedagogik tekshirishda e'tiborga olinishi kerak bo'lgan omillar.

25-Mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalar aqliy rivojlanishining asosiy parametrlari. (2 soat)
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqiy rivojlanishini taxlili. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqiy rivojlanishining asosiy parametrlari haqida tushuncha.

26-mavzu. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini psixologik-pedagogik o'rganish. (2 soat)
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini bilish jarayonlari va nutqini rivojlanish xususiyatlari. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini aqliy rivojlanishining asosiy parametrlari.

27-Mavzu. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini nutqiy rivojlanishining asosiy parametrlari. (2 soat)
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini nutqiy rivojlanishi. Boshlang'ich sinf

o'quvchilarini psixologik tekshirish ko'rsatkichlari.

28-mavzu. O'smirlarni pedagogik-psixologik o'rganish. (2 soat)
O'smirlik davrini o'ziga xos xususiyatlari. O'smirlarni pedagogik-psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari.

29-Mavzu. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining maqsadi, asosiy tamoyillari, vazifalari va funksiyalari. (2 soat)

Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining maqsadi. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining asosiy tamoyillari. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining vazifalari va funksiyalari.

30-Mavzu. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining algoritmi. (2 soat)

Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining tartibi. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya mutaxassislar tomonidan ko'rikdan o'tilishi me'zonlari. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya mutaxassislari tomonidan tekshirishni tashkil etish tamoyillari taxlili.

Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya xulosasi tuzilishi. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya xulosasi qismlarini taxlili. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya xulosasi mazmuni. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya xulosasada aks etuvchi parametrlar.

III.2. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar maxsus muassasalarda maktabgacha yoshdagi bolalarni nutqini va rivojlanishini o'rganish, mashg'ulotlarni tahlil qilishga, bolalarning tibbiy-pedagogik hujjatlarini tahlil qilishga, psixologik-pedagogik tavsifnoma tuzishga, bolalar bilan korreksion-rivojlantiruvchi mashg'ulotlar o'tkazishga o'rganadilar.

3-semestr

1-Mavzu. Pedagogik - psixologik - diagnostika fanining maqsadi va vazifalari.

2-Mavzu. Nutq oliy psixik funktsiya sifatida va uni baxolash.

3-Mavzu. Ego-sentrik nutq nazariyalari.

4-Mavzu. Nutq nuqsoniga ega bolalarni dizontogenetik rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.

5-Mavzu. Psixik dizontogenet rivojlantirish omillari.

6-Mavzu. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik o'rganish.

7-Mavzu. Psixologik tashxislash: tamoyillari, vazifalari, pedagogik-psixologik tadqiqot vositalariga metodologik talablar.

8-Mavzu. Psixodiagnostik o'rganish etkasi.

9-Mavzu. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni o'rganishning asosiy psixodiagnostik modellari.

10-Mavzu. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarni psixologik-pedagogik tashxislash metod va usullari.

11-Mavzu. Nutqiy rivojlanish buzilishlarini neyropsixologik tashxislash metodi.

12-Mavzu. Tibbiy-pedagogik va psixologik-pedagogik tasnifiy yondoshuv.

13-mavzu. Nutqiy rivojlanishning xilma-xil tipologik buzilish variantlarini differentsial tashxislash maqsadi, vazifalari va asosiy mezonlari.

14-Mavzu. Nutqiy rivojlanishdagi birilanchi va ikkilanchi nuqsonlarni farqlash. Birilanchi nuqsonlarni belgilash.

15-Mavzu. Nutq nuqsonlarini tuzilish xususiyatiga ko'ra o'zaro farqlash.

4-semestr

16-Mavzu. Hissiy buzilishlardagi nutq nuqsonlarini o'lishash xolatlaridan farqlash.

17-Mavzu. Intellektual kamchiliklardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilanchi) kamchiliklarni o'lishash xolatlaridan farqlash.

18-Mavzu. Aqli zaif bolalarni tashxislash xususiyatlari.

19-Mavzu. Ruhiy rivojlanishdagi suslashuv xolatlarini aqli zaiflikdan farqlashdagi nisbiy mezonlari.

20-Mavzu. Motor alaliya va aqli zaiflikni o'zaro farqlash.

21-Mavzu. Avistik spektr buzilishlardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilanchi) kamchiliklarni o'lishash xolatlaridan farqlash.

22-Mavzu. Erta bolalar autizmi.

23-Mavzu. Sensor kamchiliklardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilanchi) kamchiliklarni boshqa nutq nuqsonlaridan farqlash.

24-Mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik-pedagogik o'rganish.

25-Mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalar aqliy rivojlanishining asosiy parametrlari.

26-mavzu. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini psixologik-pedagogik o'rganish.

27-Mavzu. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini nutqiy rivojlanishining asosiy parametrlari.

28-mavzu. O'smirlarni pedagogik-psixologik o'rganish.

29-Mavzu. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining maqsadi, asosiy tamoyillari, vazifalari va funksiyalari.

30-Mavzu. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining algoritmi.

III.1. Amaliy mashg'uloti mavzulari

1-Mavzu. Pedagogik - psixologik - diagnostika fanining maqsadi va vazifalari. (2 soat)

Reja:

1. Pedagogik-psixologik diagnostika fanining ob'ekti va predmeti.

2. Pedagogik-psixologik diagnostika fanining boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

3. Psixologiyavistikaning ko'p tarmoqliligi bolalar rivojlanishidagi nuqsonlarni, buzilishlarini psixologik-pedagogik tommondan o'rganishning metodologiyasi

2-Mavzu. Nutq oliy psixik funktsiya sifatida va uni baxolash. (2 soat)

1. Nutq ontogenezi sxemasi.

2. Nutq funksiyalari.
3. Nutq oliy psixik funktsiya sifatida va uni baxolash
- 3-Mavzu. Ego-sentrik nutq nazariyalari. (2 soat)

Reja:

1. Nutqning asosiy funksiyalari.
2. Nutq va tafakkur munosabatlari.
3. "Interiorizatsiya" tushunchasi.
- 4-Mavzu. Nutq nuqsoniga ega bolalarni dizontogenetik rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja:

1. Dizontogenez haqida tushuncha.
2. Nutq nuqsoniga ega bolalarni dizontogenetik o'rganish mexanizmi
3. Nutq nuqsoniga ega bolalarni dizontogenetik rivojlanishi yo'llari.
- 5-Mavzu. Psixik dizontogenez rivojlantirish omillari. (2 soat)

Reja:

1. Psixik dizontogenez omillari.
2. Psixik dizontogenezning klinik turlari.
3. Psixik dizontogenezning o'rganishining o'ziga xos xususiyatlari
- 6-Mavzu. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik o'rganish. (2 soat)

Reja:

1. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik xususiyatlari.
2. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik rivojlanishini o'rganish metodlari.
3. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik rivojlanishini o'rganishdagi muammolar.
- 7-Mavzu. Psixologik tashxislash: tamoyillari, vazifalari, pedagogik-psixologik tadqiqot vositalariga metodologik talablar. (2 soat)

Reja:

1. Psixologik tashxislash tushunchasi.
2. Psixologik tashxislash bosqichlari.
3. Tashxis turlari.
4. Tashxislash bosqichlari.
- 8- Mavzu. Psixodiagnostik o'rganish etikasi. (2 soat)

Reja:

1. Tashxislash jarayoniga qo'yiladigan umumiy va juz'iy talablar.
2. Psixodiagnostik o'rganish etikasi
3. Psixodiagnostik turlari
- 9-Mavzu. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni o'rganishning asosiy psixodiagnostik modellari. (2 soat)

Reja:

1. "Psixik tashxislash modellari" tushunchasi.
2. Tibbiy model tuzilishi.
3. Pedagogik model tuzilishi. Maxsus model tuzilishi.
4. Psixologik model tuzilishi.

10-Mavzu. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarni psixologik-pedagogik tashxislash metod va usullari. (2 soat)

Reja:

1. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalardagi nutq nuqsonlarini aniqlash metodlarining turlari.
2. Tashxislashning klinik metodlari.
3. Pedagogik tashxislash metodlari.
- 11-Mavzu. Nutqiy rivojlanish buzilishlarini neyropsixologik tashxislash metodi. (2 soat)

Reja:

1. Neyropsixologik tekshirish tushunchasi.
2. Neyropsixologik tekshirish elementlari.
3. Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarni neyropsixologik tekshirish xususiyatlari.
- 12-Mavzu. Tibbiy-pedagogik va psixologik-pedagogik tasnifiy yondoshuv. (2 soat)

Reja:

1. Tasniflar haqida tushuncha.
2. Nutq konsepsiyalari va ularning taxlifi.
3. Tibbiy-pedagogik va psixologik-pedagogik tasnif
- 13-mavzu. Nutqiy rivojlanishning xilma-xil tipologik buzilish variantlarini differentsial tashxislash maqsadi, vazifalari va asosiy mezonlari. (2 soat)

Reja:

1. Differentsial tashxislar dolzarbligi va muammolari.
2. Differentsial tashxislash maqsadi, vazifalar
3. Differentsial tashxislashning asosiy me'zonlari.
- 14-Mavzu. Nutqiy rivojlanishdagi birlamchi va ikkilamchi nuqsonlarni farqlash. Birlamchi nuqsonlarni belgilash. (2 soat)

Reja:

1. Nuqson tuzilishi: birlamchi va ikkilamchi nuqson.
2. Nutqiy rivojlanishdagi birlamchi va ikkilamchi nuqsonlarni farqlash
3. Turli nutq kamchiliklarida nuqson tuzilishini belgilash. Birlamchi nuqsonlarni belgilash
- 15-Mavzu. Nutq nuqsonlarini tuzilish xususiyatiga ko'ra o'zaro farqlash. (2 soat)

Reja:

1. Nutq nuqsonlarini tuzilish xususiyatlari.
2. Nutq nuqsonlarini tuzilishining mexanizmi.
3. Nutq nuqsonlarini tuzilishga ko'ra o'zaro farqlash.
- 4-senestr
- 16-Mavzu. Hissiy buzilishlardagi nutq nuqsonlarini o'zaro xolatlardan farqlash. (2 soat)

Reja:

1. Xissiy buzilishlar va xulq-atvor buzilishlarining turlari.

<p>2. Elektiv nutizmn, taxtaliya va dududqlanishini o'zaro farqlash.</p> <p>3. Dududqlanishni bilingvizmga ega shaxslardagi tutilishlardan farqlash.</p> <p>17-Mavzu. Intellektual kamchiliklardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni o'zaro xolatlardan farqlash. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aqli zaitifik kelilib chiqish sabablari 2. Aqli zaitifikni o'zhash xolatlardan farqlash. 3. Aqli zaitifik bolalar nutqini o'ziga xos xususiyatlari. <p>18-Mavzu. Aqli zaitifik bolalarni tashhishlash xususiyatlari. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aqli zaitifik bolalar turlari. 2. Aqli zaitifik bolalarni tashhishlash usullari va xususiyatlari. 3. Aqli zaitifik bolalarni tibbiy va pedagogik o'rganish metodlari <p>19-Mavzu. Ruhiv rivojlanishdagi sustlashuv xolatlarini aqli zaitifikdan farqlashdagi nisbiy mezonlari. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ruhiv rivojlanish sustlashgan bolalar turlari. 2. Ruhiv rivojlanish sustlashgan bolalarni aqli zaitifikdan farqlash 3. Ruhiv rivojlanish sustlashgan bolalarni aqli zaitifikdan farqlashdagi nisbiy mezonlarni o'rganish <p>20-Mavzu. Motor alaliya va aqli zaitifikni o'zaro farqlash. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Motor alaliya kelib chiqish sabablari. 2. Aqli zaitifik bolalar xarakteristikasi. 3. VEEN diagrammasi asosida motor alaliya va aqli zaitifikni o'zaro farqlashni <p>21-Mavzu. Autistik spekt buzilishlardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni o'zaro xolatlardan farqlash. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Autistik spekt buzilishlari tushunchasi. 2. Autistik spekt buzilishlari tavsifi. 3. Autistik spekt buzilishlardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni o'zaro xolatlardan farqlash <p>22-Mavzu. Erta bolalar autizmi. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Autistik spekt buzilishlarida nutqning rivojlanish xususiyatlari. 2. Autizmi bolalar bilan korreksion ishlash usullari. 3. Autizmi bolalar bilan logopedik mashg'ulotlar olib borish <p>23-Mavzu. Sensor kamchiliklardagi nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni boshqa nutq nuqsonlaridan farqlash. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eshitishdagi kamchiliklarda nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni bartaraf etish.
--

<p>2. Eshitishdagi kamchiliklarda nutq rivojlanishini nospesifik (ikkilamchi) kamchiliklarni nutqning to'liq rivojlanmaganligidan, motor va sensor alaliyadan farqlash.</p> <p>3. Zaitif eshituvchilikdagi talaffuz kamchiliklarini distaliyadan farqlash.</p> <p>24-Mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik-pedagogik o'rganish. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilish jarayonlari va nutqini rivojlanish bosqichlari. 2. Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik-pedagogik tekshirishda e'tiborga olinishi kerak bo'lgan omillar. 3. Maktabgacha yoshdagi bolalarni tibbiy jixtdan tekshirish <p>25-Mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalar aqliy rivojlanishining asosiy parametrlari. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqiy rivojlanishini taxtiti. 2. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqiy rivojlanishining asosiy parametrlari haqida tushuncha. 3. Maktabgacha yoshdagi bolalarda aqliy rivojlanishni oldini olish yo'llari <p>26-mavzu. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini psixologik-pedagogik o'rganish. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini bilish jarayonlari va nutqini rivojlanish xususiyatlari. 2. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini aqliy rivojlanishining asosiy parametrlari. 3. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini psixologik-pedagogik o'rganish metodlari <p>27-Mavzu. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini nutqiy rivojlanishining asosiy parametrlari. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini nutqiy rivojlanishi. 2. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini psixologik tekshirish ko'rsatkichlari. 3. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini nutqiy rivojlanish psixologik mashg'ulotlar olib borish <p>28-mavzu. O'smirlarni pedagogik-psixologik o'rganish. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'smirlilik davrini o'ziga xos xususiyatlari. 2. O'smirlarni pedagogik-psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari. <p>29-Mavzu. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining maqsadi, asosiy tamollari, vazifalari va funksiyalari. (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining maqsadi. 2. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining asosiy tamollari. 3. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining vazifalari va
--

funksiyalari

30-Mavzu. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining algoritmi. (2 soat)

Reja:

1. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining tartibi.
2. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya mutaxassislar tomonidan ko'rikdan o'tilishi me'zonlari.
3. Tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya xulosasi tuzilishi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'limdan ko'zlangan maqsad va vazifalar - bu talabalarda mustaqil bilim olish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Mustaqil ta'lim amaliy mashg'ulotlariga tayyorovchi ko'rishdan tashqari fan dasturida ko'rsatilmagan, ammo fan bo'yicha talabning bilim doirasini kengaytiruvchi qo'shimcha mavzular doirasida berilgan topshiriqlarni bajarishni o'z ichiga oladi.

IV.1. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Mavzuga oid maqolalarni o'qib tahlil qilish, o'z fikr va mulohazalarini bayon qilish.
2. Pedagogik-psixologik diagnostika fanining ob'ekti va predmeti.
3. Psixolingvistikaning ko'p tarmoqliligi bolalar rivojlanishidagi nuqsonlarni, buzilishlarini psixologik-pedagogik tomondan o'rganishning metodologiyasi
4. Nutq oliy psixik funktsiya sifatida va uni baxolash.
5. Nutq ontogenezi sxemasi. Nutq funksiyalari.
6. Ego-sentrik nutq nazariyalari.
7. Nutqning asosiy funksiyalari. Nutq va tafakkur munosabatlari.
8. Nutq nuqsoniga ega bolalarni dizontogenetik rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.
9. "Dizontogenez" tushunchasi. Psixik dizontogenez omillari. Psixik dizontogenezning klinik turlari.
10. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni psixologik o'rganish.
11. Psixologik tashxislash: tamoyillari, vazifalari, pedagogik-psixologik tadqiqot vositalariga metodologik talablar.
12. Psixologik tashxislash tushunchasi. Psixologik tashxislash bosqichlari. 13. Psixodiagnostik o'rganish etikasi. Tashxislash jarayoniga qo'yiladigan umumiy va juz'iy talablar.
14. Psixodiagnostik o'rganish etkasi
15. Rivojlanishida kamchiligi bo'lgan bolalarni o'rganishning asosiy psixodiagnostik modellari.
16. "Psixik tashxislash modellari" tushunchasi. Tibbiy model tuzilishi.
17. Pedagogik model tuzilishi.
18. Maxsus model tuzilishi. Psixologik model tuzilishi.
19. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarni psixologik-pedagogik tashxislash metod va usullari.
20. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalardagi nutq nuqsonlarini aniqlash metodlarining turlari.

21. Tashxislashning klinik metodlari. Pedagogik tashxislash metodlari.

22. Nutqiy rivojlanish buzilishlarini neyropsixologik tashxislash metodi.

23. Neyropsixologik tekshirish tushunchasi.

24. Neyropsixologik tekshirish elementlari.

25. Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarni neyropsixologik tekshirish xususiyatlari.

26. Aqli zaif va meyorida rivojlanayotgan bolalar nutqiy rivojlanishini tavsiflab berish.

27. Aqli zaif o'quvchilar diqqati va idrokining o'ziga xos xususiyatlarini yoritib berish.

28. Bolani tekshirish bayonnomasi asosida uning diqqat, idrok, xotira, tafakkur va nutqning xususiyatlarini tahlil qilish.

29. Bolaning aqliy rivojlanishini yoritadigan ko'rsatgichlarni aniqlang.

30. Bolaning erkin mavzuga doir chizgan rasmlarini tahlil qilish (rasmda namoyon bo'ladigan shaxs xususiyatlarini aniqlash).

31. Intellekti meyorida bo'lgan maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarning diqqat va idrokining xususiyatlarini tavsiflang.

32. L.S. Vigotskiy tadqiqotlarida ichki nutq konsepsiyasi.

33. Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarni psixologik-pedagogik tashxis qilish metodlari

34. Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarni psixologik-pedagogik tekshirish uchun materiallar tayyorlash (tekshirish albomlari, ko'rgazmali qurollar).

35. Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar nutqida odatiy fonetik xatolar

36. Tekshirish jarayonida bolaning hissiy-irrodaviy doirasini tavsiflab berish. Xulosalarni kuzatishdagi dalillar bilan isbotlash.

37. TPPK va PTPKning Nizomlari va tushuntirish xatlari bilan tanishish, tahlil qiling.

38. TPPK ishini tavsiflash.

39. TPPKning ishini mazmuni va uni tashkil etish.

40. Umumta'lim maktabdagi o'zlashtiruvchi o'quvchilarning yozma ishlaridagi xatolarni tahlil qilish (ona tili va matematika daftralari).

41. Umumta'lim maktabining 1-sinfga qabul qilingan bolalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablarni izohlang.

42. Bolalarning psixofizik rivojlanishining buzilishlarini differentsial tashxislash muammolari maydoni. Bosqlang'ich sinf yoshidagi rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarning psixologik va pedagogik o'rganish xususiyatlari.

43. Bolalardagi psixofizik rivojlanishidagi kamchiliklarni tashxislash turlari.

44. Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan o'smirlarning psixologik va pedagogik o'rganish xususiyatlari.

45. Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalardagi kamchiliklarni tashxislash tamoyillari.

46. Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan ilk yoshdagi (1-3 yosh) bolalarni psixologik va pedagogik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari.

47. Bolalardagi rivojlanish kamchiliklarini tashxislashning nazariy va uslubiy

<p>asoslari.</p> <p>48. Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik-pedagogik tekshirish hususiyatlari.</p> <p>49. Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni kompleks o'rganish tizimida tibbiy ko'rik.</p> <p>50. Og'zaki-mantiqiy fikrlashni o'rganish usullari va ularni bolalarni differentsial diagnostika qilishda qo'llash.</p> <p>51. Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'rganishdagi anamnestik ma'lumotlarning ahamiyati.</p> <p>52. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarni kompleks o'rganish tizimida psixologik tekshiruv.</p> <p>53. Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik-pedagogik o'rganish.</p> <p>54. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini aqliy rivojlanishining asosiy parametrlari.</p> <p>55. O'smirlarni Pedagogik-psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>56. TPPK hujjatlari.</p> <p>57. Eshitish buzilishining differentsial tashxisi.</p> <p>58. Bolalarda rivojlanish kamchiliklarini differentsial tashxislash usullari.</p> <p>59. Differentsial tashxis uchun testlardan foydalanish.</p> <p>60. Differentsial tashxislashning mezonlari.</p> <p>IV.2. Mustaqil ta'limni o'zlashtirish tartibi.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsifiya etiladi.</p>	<p>3.</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psixodiagnostik jarayonning nazariy-metodologik asoslarini, rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'rganishning tashkil etish va metodik tahlilga zamona'iy yondoshishlarni, asosiy psixodiagnostik metodikalarni va tahlil qilish yo'llarini, maxsus ta'lim nuassasalariga bolalarni saralash tizimi haqida <i>tasavvir va bilimga ega bo'lishi</i>; • bolalar rivojlanishidagi nuqsonlarni aniqlay olish, turi nuqsonga ega bo'lgan bolalarni psixologik-pedagogik o'rganishni, tekshirishni o'tkazish, tashxis asosida koreksion ish yo'llarini aniqlash, bolani maxsus ta'lim nuassasasiga (maktabgacha va maktab) yo'naltirish va ta'limning tashkiliy formalari masalasini malakali hal qilish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • talaba tibbiy va pedagogik hujjatlarini tahlil qilish asosida bolalarni tekshirish rejasini tuzish, tekshirish metodlarini tanlash, bolalar bilan aloqaga kirishish, bolalarni tekshirish va xulosa chiqarish, tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya ishini tashkil etish; psixologik, pedagogik, logopedik tekshirish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.
<p>4.</p> <p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadlar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; 	

<ul style="list-style-type: none"> • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. 	<p>5.</p> <p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.</p> <p>Joriy nazorat. Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (juflik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi. Jamoaviy seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi.</p> <p>Oraliq nazoratlar. Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi.</p> <p>Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'rlagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruqsat beriladi.</p> <p>Yakuniy nazorat</p> <p>Yakuniy nazorat yozma shaklida o'tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'rlagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.</p>
<p>6.</p> <p>VIII. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati</p> <p>Rahbariy adabiyotlar:</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ашурова М.У.ч. Logopediya. – Т.: O'zbekiston faylasufiari milliy jamiyati nashriyoti, 2007. 2. Ро'ляова Р.М. ва boshqalar. Maxsus pedagogika. Т.: «Fan va texnologiyalar», 2014 у. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шошпагов Г.В., Мамедов К.К. Ақли заиф болалар psixologiyasi. Т.: "O'qituvchi" 1994. 2. Калыгин В.А. Педагогическая диагностика детей и подростков с речевыми нарушениями: учеб. пособие /В.А. Калыгин, Т.С. Овчинникова. – СПб.: КАРО, 2005. – 288 с. 3. Корнев, А.Н. Основы логопатологии детского возраста: клинические и психологические аспекты /А.Н.Корнев. – СПб.: Речь, 2006. 380 с. 4. Лубовский, В.И. Актуальные проблемы теории и практики психодиагностики развития /В.И. Лубовский //Проблемы диагностики в современной системе психологического сопровождения детей с ограниченными возможностями здоровья.: науч. ст. /под науч. ред. Е.С. Романовой, С.М. Вадьяко. – М.: Изд-во "Спутник+", 2010. – С.5-9. 	